

TOETSINGSKADER RISICOREGELINGEN RIJKSOVERHEID

Conform het beleidskader risicoregelingen (dat onderdeel uitmaakt van de begrotingsregels 2018-2021) vindt besluitvorming over een nieuwe risicoregeling (garantie, lening en achterborgstelling) en/of aanpassing van een bestaande risicoregeling plaats aan de hand van het «Toetsingskader Risicoregelingen». Na besluitvorming in de ministerraad wordt het toetsingskader verstuurd aan het parlement.

Inleiding

Beschrijving Overbruggingskrediet IHC.

Op 30 april jl. is een principe overeenkomst getekend voor de herfinanciering van IHC. Onderdeel van deze overeenkomst is een overbruggingskrediet € 40 miljoen door de Staat. In de complexe transactie bleek het noodzakelijk een overbruggingsfaciliteit te creëren tot het moment dat nieuwe financiers de positie van de Staat kunnen overnemen. Het krediet wordt verstrekt als subsidie in de vorm van een lening.

Probleemstelling en rol van de overheid

1. Wat is het probleem dat aanleiding is voor het beleidsvoorstel?
De continuïteit van IHC was in het geding als gevolg van problemen bij de herfinanciering van de onderneming.
2. Waarom rekent de centrale overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen?
De continuïteit van IHC is heeft naast bedrijfseconomische belangen ook bredere maatschappelijke belangen. In de eerste plaats speelt IHC een strategische en innovatieve rol in de maritieme sector en het wegvallen zou de robuustheid van de gehele sector ondermijnen en grote gevolgen hebben voor de internationale concurrentiepositie van de maritieme maakindustrie. Ten tweede zou er veel werkgelegenheid verloren gaan in een tijd waarin het kabinet alles op alles zet om de economie draaiende te houden en banenverlies te minimaliseren. Ten slotte is de Staat zelf een grote crediteur van IHC, voor een bedrag van circa € 395 miljoen, uit hoofde van de exportkredietverzekering (artikel 5 van de Financiënbegroting).
3. Is het voorstel voor de risicoregeling:
 - a) ter compensatie van risico's die niet in de markt kunnen worden gedekt, en/of
 - b) het beste instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd ten opzichte van andere beleidsinstrumenten? Maak een vergelijking met alternatieve beleidsinstrumenten.

Het overbruggingskrediet (een subsidie in de vorm van een lening) wordt versterkt omdat noch bancaire financiering noch ander vormen van financiering uitkomst boden om de beoogde herfinanciering af te ronden. Alle betrokken partijen (incl. de banken) leveren in de beoogde herfinanciering een bijdrage.

4. Op welke wijze wordt het nieuw aan te gane risico gecompenseerd door risico's vanuit andere risicoregelingen binnen de begroting te verminderen?

Het overbruggingskrediet bevordert de continuïteit van IHC. Hierdoor wordt de financiële exposure van de Staat ingeval van faillissement via exportkredietgaranties ten bedrage van 395 miljoen voorkomen. Het totaal van de (verminderde) exposure van de Staat voor het geheel aan instrumenten is beschreven in de kamerbrief van 30 april 2020: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/30/kamerbrief-over-de-bijdrage-van-de-staat-aan-de-continuïteit-van-het-bedrijf-ihc>.

Risico's en risicobeheersing

5. Wat zijn de risico's van de regeling voor het Rijk:
 - a. Wat is het totaalrisico van de regeling op jaarbasis? Kent de regeling een totaalplafond?
 - b. Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding?
 - c. Wat is de inschatting van het risico voor het Rijk in termen van waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?

Het borgstellingskrediet IHC heeft een omvang van € 40 miljoen. De looptijd is minimaal tot 15 september 2020 maar kent een uitloop die afhankelijk is van het uiteindelijke moment van volledige oplevering van een omvangrijk project bij IHC.

De Staat ontvangt bij aflossing van de lening een vergoeding van € 5 mln. Daarmee wordt een marktconform rendement gerealiseerd.

Het voornaamste risico betreft de oplevering van het genoemde project zodanig dat de klant het schip afneemt. Het betreft een zeer complex schip dat in de laatste fase van afbouw is maar dat nog wel uitvoerig getest moet worden. Met de klant zijn nadere afspraken gemaakt waardoor er zo nodig enige maanden extra tijd is om tot een bevredigende oplevering te komen.

6. Welke risico-beheersende en risico-mitigerende maatregelen worden getroffen om het risico voor het Rijk te minimaliseren? Heeft de budgettaire verantwoordelijke minister voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's, ook als de regeling op afstand van het Rijk wordt uitgevoerd?

Met het oog op de aflossing van het overbruggingskrediet door externe financiers wordt het betreffende bedrag reeds op het moment van afronden van de transactie door de financiers op een escrow-rekening gestort. De met de klant overeengekomen nieuwe oplevertermijnen (inclusief uitloop) bieden naar verwachting voldoende ruimte om tot tijdige oplevering te komen.

7. Bij complexe risico's: hoe beoordeelt een onafhankelijke expert het risico van het voorstel en de risico-beheersende en risico-mitigerende maatregelen van Rijk?

Het betreft hier geen nieuw of aangepast instrument met complexe risico's maar de toekenning van een subsidie in de vorm van een lening aan een individueel bedrijf. Het instrument zelf kent dan ook geen complexe risico's. De herfinanciering waar deze toekenning deel van uitmaakt kent wel risico's. Het onderliggende business plan van de herfinanciering is door een externe adviseur getoetst en heeft een positief oordeel gekregen.

Vormgeving

8. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker? Is deze premie kostendekkend en marktconform. Zo nee, hoeveel budgettaire ruimte wordt het door het vakdepartement specifiek ingezet?

Bij deze individuele subsidie (in de vorm van een lening) is geen sprake van een premie maar wordt een vergoeding van € 5 mln uitgekeerd bij aflossing die omgezet wordt in een achtergestelde lening die pari passu met andere private financiers door IHC zal worden terugbetaald.

9. Hoe wordt de risicovoorziening vormgegeven?
Er is voor de overbruggingsfaciliteit geen risicovoorziening vormgegeven het betreft immers geen garantieregeling.

10. Welke horizonbepaling wordt gehanteerd (standaardtermijn is maximaal 5 jaar)?

De hoofdsom van de subsidie in de vorm van een lening in de vorm van een lening) wordt op zijn vroegst op 15 september 2020 afgelost maar de daadwerkelijk looptijd is afhankelijk van het moment van oplevering van het onderhavige schip doch uiterlijk januari 2021. De vergoeding van 5 miljoen die wordt omgezet in een achtergestelde lening wordt pari passu terugbetaald over meerdere jaren afhankelijk van het financiële resultaat van IHC en het ritme van de opbouw van de kasbuffers zoals voorzien in de termsheet en bij het termsheet aangehecht businessplan .

11. Wie voert de risicoregeling uit en wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?
De overbruggingsfaciliteit wordt door EZK verstrekt. De benodigde capaciteit is beschikbaar binnen de bestaande formatie. Op voorhand is niet precies te ramen wat de kosten zullen zijn die samenhangen met het beheer van de lening.

12. Hoe wordt de regeling geëvalueerd, welke informatie is daarvoor relevant en hoe wordt een deugdelijke evaluatie geborgd?

Vooralsnog is geen evaluatie voorzien, omdat het hier een incidentele en tijdelijke faciliteit betreft.